

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kутenku yandú

Yetanfɔtɛ yie yie mɛ

Ti ɔo kenye ke tú ɔee te ke sɔkesɔke yi bo ke kутenku naati tipiiiti tímɔũ, ɔe tú omɔũ yi ɔo nke ɔi otɔu muwɛrimu ɔo kperɛ yinke,

Ti ɔo kenye ke tú isɔke ɔɔ nyo di peite koo mɔũ wee wɛnte ke nɔo bee ite koo wuu, ke ye ti bo yime ke nkari ke ɔe tinaati ke ti naa tiɔɔti, ke ba nɔe ti mɛ mba yo mesemme, oniti ti ɔe ɔmanti, ɔee tú kete,

Ti ɔo kenye ke tú oniti ne oniti ɔme, ti tũ mbo nɔe mu titɔbe, ociiri nɔe okperi ko okperi ɔe ociiri, ke ye ɔemɔsikaandɛ kɔ nɔe cooti yinke,

Ti ɔo kenye ke tú initi wuo nyimɔu ɔo kenkari ke naati keyɛ itɔbe kpei,

Ti ɔo kenye ke tú initi wuo kутenku yandú ɔeneni ɔipatri keparku ɔi myɛɛke ne oniti ba we, kó ɔiyetri ke tú oniti pokua oniti ɔɔua, ɔmɔũ yi cãã nne otɔu; ke ɔee te ke iwuo nyimɔũ ɔo nkewɛnne ke mpĩ kebeu ne ɔe bo naatime tipiiiti tímɔũ,

Ti ɔo kenye ke tú yeheke ye mɔũ ye kari kewɛnne mu kутenku yandú ko ɔitĩnni kɔbe ketú ti ɔo ke nɔe menke weti ɔee cɛnke tukune oniti kó mufommu ne o borime,

Ti ɔo kenye ke tú ti bo wɛnne mɛ dinnu maɔima ɔee tukune oniti kó mufommu byeeke ɔee bo nte ke ti baa yete kuce,

Iwuo nyimɔũ kó ɔitinni ɔidyɛere pieku ke heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kутenku yanda tu:

Ibɔti imɔũ ne itensaake imɔũ ɔo nkewɛnne ɔinuu kepĩ nɔipatri ɔii ko tinaanti ne i yemme kepã itɔbe itye nɔe yinke ke nyɛ ɔee túme oniti ko mufommu yeheke yemɔũ ɔwɔme; oniti ba we, a cɛnke bo ɔil hei, a ɔo nke ti nyɛ ke ti kpenni.

Ditanfɔtri 1

Oniti ti pei nɔe omɔũ yi kpaatri otɔu, ke ye oniti ba we, o yi ɔo nne fehɔfe; o mɔkemu mɛcii kehã mɛyemme. Ti tú ne ɔo kenye ti tɔbe mbe ke yie mii ba nkwuɔ ko otɔu ɔau.

Ditanfɔtri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o peia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnke tú wee bɔti, a feu tekote ɔibɔ nɔaa, a ɔɔu nkuyie mmaku botinkua nkua, a tũ ɔwee peɔititik bɔti cɛn kaa, a kari ke yũmpuraa, a ɔo nɔedawanfe nɔea, a tú kuhɔuku nkua, ɔe yi ɔo ɔomɔũ bo ɔa ciite a kperɛ yinke.

Ke wɛtike, ba kaa hei túɔi ke domme, omɔũ yi ɔo ke nɔa kɔɔnne ke ɔmanti o bo ɔa byɛeti a yienni mɛe kpei noyee nyoo cyee.

Ditanfɔtri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi ɔo nke ɔaa kakii ke ɔmanti o bo ɔa tanneme kufɔtitenniku.

Ditanfɔtri 4

Omɔũ yi ɔo nkɛɔɔ otɔu kuɔaaku ke ɔo senni; oniti mɛ nyi mɔke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Ditanfɔ̃tri 5

Omɔũ yi ɔo mbe ɲo ɔuku sɔ̃ntike fɛpaãpyefe tɛmɛ, ɲo mɛ nyi ɔo nke nɛuri kukpetinkú kɔ̃mmɛ kɛ cɪrɛ.

Ditanfɔ̃tri 6

Oniti, a cɛnke bo kɛɛ byɛkɛ a ɔo kɛnyɛ ɔɛɛ ci nɛ ɔɛɛ yi ci koomɔũ ba ɔa soute.

Ditanfɔ̃tri 7

Dikotinuú tú timɔũ kó kuɔɔpiku nku. Okoti, ɔɛbire, onitiɔou onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, ɔikotinuú ɔii o kãnke.

Ditanfɔ̃tri 8

Koomɔũ sentɛ ɔikotinuú kɛ ɔaa wɛntɛ, a baa yĩ hũti hũti; a bo o tɔ tibeenti nti kɛ ɔɛ kó tinaantii kɛ nkú.

Ditanfɔ̃tri 9

Be baa na kɛ sɔ̃ntɛ kɛpĩ ɲomɔu ko o kpetine yoo ko o ɔenne ɔihɛi.

Ditanfɔ̃tri 10

Oniti ba we, kɛ be ɔaa yu tibeenti yoo be ɔa pĩ nne timati, ɔibeentĩnni kɔbe ɔo nke ɔaa bekemu kɛ ya ɔɛɔomme kɛ nɛ na kɛ tikwuɔ.

Ditanfɔ̃tri 11

1. Kɛ be tú omɔũ caare kɛ mu nyi o bekene keya kɛ mɔ̃mmwɔ̃ ɲmɛ yoo siyaabisi nsi o tu mmu yi yɛ timati tibeenti ti bo tibatɛ.
2. Oniti kaa caare ɔɛmare kɛ sɔ nke ɔikotinnu kó ɔipatri yi tú ɔɛ ci, a yi ɔo nketa ɔitou; kɛ ɔɛ mɛ mbaa sɔ mbe ɔo nkeyetoo keywɔ̃ ɲa to ɔɛyĩnke be ɔɔke baa tɔntɛ.

Ditanfɔ̃tri 12

Omɔũ yi ɔo nketa we yi tɛ tiinaan ti myɛkɛ, keyɛ, ɔɛ ɔ̃ mɛ nyĩ kaa wɛntɛ otɔu kɛ ɔɛ yaa naa nne ɔikpanni. ɔikotipatri mɛ nnaa mmu kekpa nɔɛyĩnke kɛ ɔɛ you.

Ditanfɔ̃tri 13

1. Oniti ba we, a bo na keyite kɛ ncenti a yɛmmɛ ɔɔmɛ kaa pɛnsiri ɔii hɛi a kàri.
2. Kaa mɛ nyite kekɔtɛ kɛɛ byɛkɛ, ba ɔiihɛi kece, nkeɔɛɛ a bo na kekonnimu ɲa cyɛɛ, a ɔo ɔiimɔ̃nni.

Ditanfɔ̃tri 14

1. Kɛ be ɔaa ɔo mɛyɛi kɛ ɔaa harinɛ ba a yi mɔke ɔifɔ̃tɔ̃ a bo na keyite kekɔtɛ kɛsɔrɛ a mɛ nɔɔ ɔiihɛi; ɔɛ kó ɔihɛi kɔbe mɛ nyi ɔo nke ɔaa beti.
2. Be mɛ nɛ yi yɛ kaa yeke kɛ be ɔa kwuɔ nne tipiiiti timɔũ, be nɔa wuo kaa ɔɔari a ɔɔmɛ.

Ditanfɔ̃tri 15

1. Fɔ̃ ɲɔ̃niti, a ba nfou kɛ bo kɛ yi yɛ a boti tuku.
2. Omɔũ yi ɔo nke yetɛnɛ sɔ̃ntike ɲotɔu o ko kuboti tuku; kɛ weemɛ nne ɔo nɛ omaa o bo namu kɛ naanne kuboti tɛku.

Ditanfɔ̃tri 16

1. Oniti, kaa cɛ̃nke baa nkɛdee, a bo na kɛpwoke yoo a yenke a mɛ nɔ̃ɔwe ke ɔ̃i hɔ̃nne tɛcyɛ̃tɛ. Oniti nɛ o poku, omɔ̃u yi ɔ̃o kɛnsɛi otɔ̃u fɛnɔ̃fɛ ke nkemmune ɔ̃i bo yate ɔ̃iyyie ke nsa ke ɔ̃iborime yi maa.
2. Onitidɔ̃u nɛ oniti poku ke bɛ ti nake ti kwuɔ otɔ̃u mɔ̃u tenke yi ɔ̃o ke nkɔɔ ke firi bɛcwooke kɛfi ke ɔ̃ɛ fi.
3. Ne yaaro tɛcyɛ̃tɛ tɛɛ baa kɔ̃ti ke tɛcyɛ̃tɛ yi bo kunaamunku yi bo kuboti mɛ nyi bo.

Ditanfɔ̃tri 17

1. Oniti ba we, a bo amma nɔ̃aa, ɔ̃i sũmaa, omɔ̃u yi ɔ̃o nke nkɔ̃ɔnne otɔ̃u o kpɛɛ yĩnke.
2. Omɔ̃u yi ɔ̃o nke sɔ̃nte kɛfɛtɛ otɔ̃u kpɛɛ nɛ muwɛ̃rmu.

Ditanfɔ̃tri 18

Oniti ba we, omɔ̃u yi ɔ̃o nke nɔ̃a kɔ̃ɔnne a yemme mɛ ñɔ̃ti kpei; omɔ̃u ba nɔ̃a kɔ̃ɔnne a ɔ̃ɔumme kuu nyeinku yoo a feume muu ntentaa yoo a yi ɔ̃ɔumme kuyie maku amɛ nyi feume mutãa mamu kpei kaa ɔ̃o ketike, a bo youmu kuyiendɔ̃ummu maku kó meborime ke twote meteme; a bo amaa nɔ̃aa, di sũmaa, ɔ̃ikɔ̃mbɔ̃ɔti yi ɔ̃o nke nɔ̃wo ɔ̃i bo nɔ̃ɔumme ɔ̃ikó kuyie ɔ̃iɔ̃ku yoo ɔ̃i nɔ̃aku mekwuɔ nɔ̃i bɔke kɛpãa nsikoo bɛcirbɛ, ke haa ɔ̃okó yebaa nke twonko itye nɔ̃ibi, ba oniti kaa bó kɛɛ byɛɛke.

Ditanfɔ̃tri 19

Ba we, kaa yemme h̃ati a bo na ke ti beimmu omɔ̃u mɛ mba na ke ɔ̃aa kɔ̃kɛnɛ tiyĩnke; ba we, a bo na kebeke a ɔ̃ɔti ña ninte kɛɛ byɛɛke, ke ti two ña mɛ nɔ̃ɔwe nɛ a ninte tii naanti kó kuboti.

Ditanfɔ̃tri 20

1. Oniti ba we, a bo namu kɛwɛ̃nne ketiinne a kɔ̃bɛ a mɛ nɔ̃ɔbɛ ke ɔ̃i nake ɔ̃i kpeti; a bo namu ke mbo ɔ̃itinni a mɛ nɔ̃ɔri myɛ̃kɛ, ɔ̃ind̃i yemme cɛ̃nke ba ña tiyɛiti, ɔ̃i cɛ̃nke ba nɔ̃ɔri meyɛi.
2. Omɔ̃u yi ɔ̃o nke tanne otɔ̃u ɔ̃itĩn ni mari myɛ̃kɛ nɛ muwɛ̃rimu koo yemme yi ɔ̃iɔ̃.

Ditanfɔ̃tri 21

1. Oniti ba we, a ɔ̃o nke nɔ̃akemu a hei kó mufommu byɛɛke kó tinaanti ba kaa yi ha ɔ̃itĩnni ɔ̃ii tɔ kuteɔ̃ku ɔ̃imyẽkɛ; a ɔ̃o ke ntee n nɛmu bɛɛ pĩ nne ɔ̃imɔ̃u ɔ̃i kó ɔ̃iyetri.
2. Ba we, a bo namu, ke nsa kaa kɔ̃bɛ cɛ̃nke ɔ̃aa ɔ̃ɛite, kempĩ ña hei bo ncenti mɛɛ boti ke ɔ̃ɛ nsie mutɔ̃mmu yĩnke.
3. Bekpaatibɛ ɔ̃o ke nɔ̃ɔri siheikembii ɔ̃o mɛɛ borime ɔ̃iheɪ myɛ̃kɛ; yɛpate yɛɛ tu nɔ̃o nke nii cwɔ̃ weti weti ba bɔkebɔke ba mbo, ke na keceetɛ ɔ̃itinni kotri kekanne ɔ̃ipanni. Dekó mupaticɔ̃rimu mɔ̃nni, omɔ̃u yi ɔ̃o ke nkɔ̃ɔnne otɔ̃u ke fiinko o yemme, keyɛ̃ ɔ̃iheɪ kó meborime yi tú omɔ̃umaa kɔ̃mmɛ, omɔ̃ukoo ñmɛ̃tɛ mɛ nyi tú otɔ̃u kou.

Ditanfɔ̃tri 22

Oniti ba we, fɔ̃ tɛheikembite a tɛ̃nke yi ɔ̃o kɛwɛ̃tɛ ke nsenni ñacyɛɛ; tiɔ̃awanti yi kpa a nne ɔ̃o nke yetoo kemɔ̃ɔtɛ a kpɛɛ kɛpɛtɛ itye nyii bo nte kaa na kɛnyɛ ɔ̃ɛɛ ci nɛ ɔ̃ɛɛ yici; ɔ̃ɛmɔ̃u memme ɔ̃ɛɛ bo nte kaa naa ñoniti keyɛ a fɛi yɛkeke tũ nɔ̃o nke ntee nyetɔ̃bɛ ɔ̃ɛɔ̃ɛbyɛɛke. Oniti, kaa mɛ nyi cote bɛ ɔ̃ɔ̃ yi nɔ̃aa too titɔ̃uti.

Ditanfɔ̃tri 23

1. Ba we, a ɔ̃o nke mmɔ̃ke mutɔ̃mmu ña pimmu, ke waa ña ɔ̃ɔmu ke mpĩ ke ɔ̃ɛ ɔ̃aa naati; omɔ̃u tu nyi do nke nkpa mutɔ̃mmu.
2. Bɛɛ pĩ mmutɔ̃mmu mamumaa ke bekuutɛ ma, bɛ tɔ̃nfeinti ɔ̃o nke mmamu.

3. Wee cēnke pīmmu mamu, o dō nke cu o kōnyonku; keyē dēe bo nteme koo na ke nfou ne o cyēēte kōbe ke ba ŋaari.

4. Ba we, kaa dō a bo namu kewēnnene betōmpitibe tōbe ke dī hānne yentōntire ke ŋmē ndinuu kefeete dīmaa.

Ditanfōtri 24

Oniti ba we, a dō nke nii cute mutōmmu kehompe kekōte tikweiti; a yi dō nke nii mpi mutōmmu kukpetinku tehompute be me mbaa keete a dīiti.

Ditanfōtri 25

1. Oniti ba we, a dō nke nfou ke dē wenni kaa kōntii nnaati, fō ne ŋa cyēēte kōbe; a ne bo na kaa fommu ŋmenni kaa yimōke a yommaa a yi mōke tiyaati, a yi mōke a dōude, kaa me mmō ŋa ba na ketaa ŋamaa. Wee mōnte mutōmmu, wee mō, kuhōuku, okupoku yoo okudōu, opokōti yoo oqakōti, ticite dēkewe, wee cenbo mesemme myēke be yi dō nkó yoo dēmyēēke koo nfūuri.

2. Ti dō nke dō kenye tisaponyōti ne tibi kpei mesaaibi imōu: opopōpōri kpeia, ipocōutebia, ipocēmbia, ba i, i yi dō nkensenni.

Ditanfōtri 26

1. Oniti ba we, a dō nkentye, ke na kepete mēcii. Omōū yi dō nkeyieeti ke na ketanne o bire dākōri sampōu. Ibi imu dēmare yi dō nke baa ta dēkó dākōri. Dākōribe beebii beē myēke mutōmmu dō nkepite tipiti timōū ndi; beē ko yēpate kpenē kpenke ke dō mbee ta dākōri odyēewe bēmōu be bo na ketamu ke be cēnke dō.

2. Dākōri dō nketwo ndēbire itye nke dē benke dē bo ūme kēnaa ŋoni ti keyē oniti ba we, a dō nke nkpeni ti mufommu myēke. Dākōri dō nkedōu ke benitibe kee betōbe tūmu ke bonkune beyemme kekwoū mbetōbe mesemme, ke iboti imōū kutenku yandū ndo itōbe, ke initiboti kutenku yandū kó dītinni dīdyēeri dii me ŋari ke dō kepau nyekpare ke dīi na ke yepau nke kutenku narke tipiti timōū.

3. Ibi yembe beē dōke dō nkenyē weti weti bebi dō nkepete iitye ne i dō nkebebii muutōmmū.

Ditanfōtri 27

1. Oniti ba we, be dō dā bantene a ko kuboti kó meborime; a dō nkebaa: nte dīfōnni, nte dīkūtri me ndomme. A dō mbee dāatwoō mēcii kaa munkēe metwo mbetōbe ke kutenku nnaati kēdīmōū dīpete mesaa.

2. Be tū oniti centine ŋo sōu; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tū mpīnne mu o mu nyo nne.

Ditanfōtri 28

Dipatri dīdyēeri dīi ntū ba we, o dō nkeyetoo mu ke bōkebōke ba mbo kupiku maku; ke memme dōke ti ba na kepete mesaa.

Ditanfōtri 29

1. Oniti ba we, kaa poo ŋaboti yoo dītinni a bo dīi myēke a nyē kaa poo ŋamaa ndi.

2. Omōū yi dō nkedōu otōu o yi dō ke beē wee dōore omōmmwō, keyē oniti ne oniti ŋme ke ti dō nkenvari ke wēte kēde titōbe.

3. Fō wee yi dō mekwōmme a bo ntū seīŋme kutenku yandū kó dīpatri dīdyēeri me nyē nde ndomme.

Ditanfōtri 30

Dipatri dī myēke, tinaanti mati yibo ke ndōnne dīhe i mari, dītinni mari yoo oniti dō o tisenkri, kennau kewāa ŋwāa, ke faari faari ke hati bōkebōke. Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yandū.